

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สังกัดสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขา ในด้านวัตถุประสงค์การใช้ ลักษณะสารนิเทศที่ใช้ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศที่ใช้ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากสำนักงาน ที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย

1. ระเบียบวิธีที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วารสาร จุลสาร แผ่นพับ เอกสาร ต่าง ๆ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
- 1.2 รวบรวมข้อมูลอัตราค่าจ้าง รวมทั้งตำแหน่งงานและหน่วยงานที่สังกัดของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 1.3 สร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วน ประมาณค่า คำถามแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.5 ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามในด้านเนื้อหา ภาษา ความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถาม โดยให้พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา ได้แก่ พนักงานของธนาคาร ที่มีตำแหน่งงานอื่น ซึ่งสำเร็จการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 5 คน ทดลองตอบและเสนอแนะ

1.6 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทดลองตอบแบบสอบถามในข้อ 1.5 และตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่สมบูรณ์

1.7 แจกแบบสอบถามแก่ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.8 รวบรวมและแจกแจงข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบค่าที (T-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-Anova หรือ F-Test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน รายคู่โดยใช้วิธี Student-Newman-Keuls

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเศรษฐศาสตร์ทั้งหมดของธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 136 คน ประกอบด้วย นักเศรษฐศาสตร์ที่สังกัดสำนักงานใหญ่ (กรุงเทพมหานคร) 108 คน สังกัดสาขาภาคใต้ (จังหวัดสงขลา) 8 คน สังกัดสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น) 11 คน และสังกัดสาขาภาคเหนือ (จังหวัดลำปาง) 9 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น/อิสระ (Independent Variable) ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย แยกศึกษาตามตัวแปรดังนี้

3.1.1 สำนักงานที่ปฏิบัติงาน

- 1) สำนักงานใหญ่
- 2) สำนักงานสาขา

3.1.2 ตำแหน่งงาน

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ

3.1.3 ประสิทธิภาพการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 6 ปี
- 2) 6 - 10 ปี
- 3) 11 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

3.2.1 พฤติกรรมการใช้สารนิเทศ

- 1) วัตถุประสงค์การใช้
- 2) ลักษณะสารนิเทศที่ใช้ ได้แก่ ลักษณะเนื้อหา สารนิเทศสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สารนิเทศสาขาอื่นที่ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ ประเภทของทรัพยากรสารนิเทศ ภาษา และความทันสมัยของสารนิเทศ
- 3) วิธีแสวงหาสารนิเทศ
- 4) แหล่งสารนิเทศที่ใช้ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ

3.2.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สารนิเทศ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สังกัด ตำแหน่งงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ ลักษณะเนื้อหาสารนิเทศที่ใช้ เนื้อหาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ สารนิเทศสาขาอื่นที่ใช้ ประเภทของทรัพยากรสารนิเทศที่ใช้ ภาษาสารนิเทศที่ใช้ ความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศที่ใช้ และปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการเลือกใช้แหล่งสารนิเทศ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

คำถามมาตราส่วนประมาณค่าใช้มาตรวัดทัศนคติแบบ Likert-Type-Scale ดังนี้

กำหนดให้ช่องคำตอบ

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4

ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1
กำหนดระดับค่าเฉลี่ยเป็นดังนี้		
4.51 - 5.00	หมายความว่า	ใช้มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	ใช้มาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	ใช้ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	ใช้น้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	ใช้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ ปัญหาในการใช้สารนิเทศและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และคำถามแบบปลายเปิด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชากรทั้งหมดด้วยตนเอง โดยแจกให้นักเศรษฐศาสตร์ที่ปฏิบัติงานที่หน่วยวิชาการ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2539 และแจกในระหว่างการประชุมความร่วมมือทางวิชาการ ประจำปี 2539 ของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (รวมนักเศรษฐศาสตร์ที่ปฏิบัติงานที่หน่วยวิชาการสาขาภาคเหนือ และสาขาภาคใต้) ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ (กรุงเทพมหานคร) ระหว่างวันที่ 7-10 พฤษภาคม 2539 อีกส่วนหนึ่งแจกให้กับนักเศรษฐศาสตร์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของฝ่ายวิชาการ สำนักงานใหญ่ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2539 และในวันที่ 15 พฤษภาคม 2539 ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 109 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.1 ของแบบสอบถามที่ส่งออกทั้งสิ้น 136 ฉบับ หลังจากนั้นผู้วิจัยทวงแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนโดยเดินทางไปพบและบางส่วนได้ทวงทางโทรศัพท์ รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 121 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.0 (ดังรายละเอียด ในบทที่ 4 ตารางที่ 1) แบบสอบถามบางส่วนไม่ได้รับคืน เนื่องจากผู้ได้รับแจกแบบสอบถามเดินทางไปช่วยปฏิบัติงานที่กระทรวงการคลังตามคำสั่งธนาคาร เดินทางไปฝึกอบรมในประเทศ และเดินทางไปสัมมนา/ดูงานต่างประเทศ ฯลฯ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทุกชุด สำหรับแบบสอบถามที่คำตอบไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ตอบตอบข้อคำถามเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นกรอกข้อมูลจากแบบสอบถามลงในแผ่นรหัสข้อมูล (Data Coding Form) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS for Windows, Version 6.0 เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สังกัด ตำแหน่งงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์การทำงาน และใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการเลือกใช้แหล่งสารนิเทศและปัญหาในการใช้สารนิเทศ

$$\text{สูตร ค่าร้อยละของผู้ตอบ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สารนิเทศ ซึ่งได้มาจากคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้แก่ ข้อมูลวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ ลักษณะเนื้อหาสารนิเทศที่ใช้ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสาขาอื่นที่ใช้ ประเภท ภาษากวามทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศที่ใช้

สูตร ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละจำนวน
 n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

สูตร ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 x = ข้อมูลแต่ละจำนวน
 n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

(กานดา พูลลาภทวี, 2530)

3. ค่าที (T-test) สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรม
 การใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สังกัดสำนักงานใหญ่และสำนักงาน
 สาขา และระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติงานด้านวิชาการ

สูตร กรณี $\sigma_1^2 = \sigma_2^2 = \sigma^2$

$$T = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1-1) S_1^2 + (n_2-1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

กรณี $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

$$T = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	T	=	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	=	ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	S_1^2, S_2^2	=	ความแปรปรวนของตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	=	จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

4. ค่าเอฟ (F-Test) สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้สารนิเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน

สูตร	F	=	$\frac{Ms_b}{Ms_w}$
เมื่อ	F	=	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
	Ms_b	=	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	Ms_w	=	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(กานดา พูนลาภทวี, 2530)

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ในข้อ 4 โดยใช้วิธี

Student-Newman-Keuls

$$\text{สูตร } W_p = q \propto (p, N-k) \sqrt{\frac{M_s_w}{n}}$$

เมื่อ $q \propto (p, N-k) =$ ค่า q จากตาราง Studentized Range ที่ระดับความมีนัยสำคัญ $\propto$ ขึ้นความเป็นอิสระ p และ $N-k$

$p =$ จำนวนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วงที่ต้องการเปรียบเทียบ

$M_s_w =$ ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนภายในกลุ่ม

$N =$ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$n =$ จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง

$k =$ จำนวนกลุ่มทดลอง

(กานดา พูนลาภทวี, 2530)

7. การทดสอบสมมติฐาน

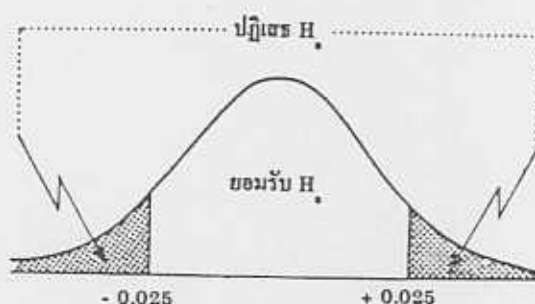
สมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

7.1 นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สังกัดสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขามีพฤติกรรมการใช้สารนิเทศแตกต่างกัน

7.2 นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่เป็นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีพฤติกรรมการใช้สารนิเทศแตกต่างกัน

7.3 นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารนิเทศแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ทดสอบโดยใช้ค่าที (T-Test) ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ 2 ทาง (Two-Tailed Test) และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ทดสอบโดยใช้ค่าเอฟ (F-Test) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

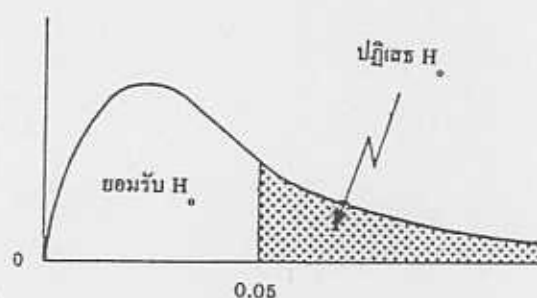

ภาพที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน T-test

จากสมมติฐานเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

ภาพที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน F-test

จากสมมติฐานเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3$$

หากค่า T หรือ F ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่า T หรือ F จากตารางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าผลการทดสอบยอมรับ H_0

หากค่า T หรือ F ที่คำนวณได้มากกว่า T หรือ F จากตารางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าผลการทดสอบปฏิเสธ H_0